

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ، وَالصَّلَاةِ وَالسَّلَامِ عَلَى رَسُولِ اللَّهِ

Koranoversettelse, en tradisjon i islam?

Abo Mahi Yasir Hussain, 25.05.24

©[Noor 92 Publications](#)

1 Innledning

Denne forskningen undersøker den pågående tradisjonen med koranoversettelse i islam ved å se tilbake på tradisjonens opprinnelse og stille spørsmålet om fenomenet «koranoversettelse» fant sted på profeten Moḥammads ﷺ og følgesvennenes tid eller ikke, og også tilbakevise misforståelsen om at koranoversettelse ble erklært forbudt av de skriftlærde.

Forskningen beviser viktigheten av å oversette Koranen og dens essensielle rolle i å spre troen. For å bidra til å svare på forvirringen rundt koranoversettelse er det nødvendig å legge vekt på viktigheten av koranoversettelse ved å bevise at det er et avgjørende verktøy som gir folk forståelse av islam. Vi skal undersøke historiske røtter, utfordringer og påpeke at koranoversettelser absolutt er relevante i vår tid. Dette for å gi muslimer kunnskap om tradisjonen med koranoversettelse i islam og for å fjerne forvirringen om de skriftlærdes konsensus om vårt emne. Det vil også være av betydning å finne en sammenheng og forbindelse mellom nåtidens og tidligere islamsk litteratur for å bevise tradisjonens gyldighet.

Forskningen bidrar til det omfattende fagområdet koranoversettelse og framhever dens tidløse nødvendighet og innflytelse i formidlingen av det islamske budskapet på et universelt nivå. Leserne vil få en forståelse av at koranoversettelse er en profetisk tradisjon og et godkjent verktøy for muslimer å bruke for å invitere andre til gudstroen.

Koranoversettelse har vært en del av islam helt siden religionens begynnelse. Praksisen ble grunnlagt av profeten Moḥammad ﷺ og følgesvennene. Muslimene var avhengige av å oversette Koranen allerede i den første tiden i islam, og de er fortsatt avhengige av å gjøre det.

1.1 Bakgrunn

I 1980 ble den første komplette norske oversettelsen av Koranen lansert av Universitetsforlaget, oversatt av Einar Berg. Han understreket at ifølge muslimenes tro kan ikke Koranen oversettes til noe språk, men det er mulig å forklare dens tiltenkte betydning (Berg, 1980). Et par år etter utgivelsen intervjuet NRK Berg, og et spørsmål ble stilt tidlig av intervjueren om det lenge hadde vært forbudt blant muslimer å oversette Koranen (NRK, 1982, 02:43). I denne forskningen vil jeg vise at å oversette Koranen alltid har vært en islamsk tradisjon, og at metoden kan dateres tilbake til profeten Moḥammads ﷺ tid.

Det ovennevnte spørsmålet bygger på en misforståelse og er et kunnskapsgap som trenger å bli diskutert. Dette gapet fylles ved å gi muslimer forståelsen av at det er viktig å oversette Koranens betydninger, fordi de bygger og forsterker forholdet mellom menneskene og Herren, og at det alltid har vært muslimenes metode å invitere andre til troen ved koranoversettelse.

1.2 Viktighet

Uten koranoversettelsene ville det ikke vært mulig for de troende og folk som er nysgjerrige på islams lære å forstå islams budskap (Awj, 2007). Mangfoldet av språk og kulturer blant muslimske samfunn avhenger av budskapet i Koranen gjennom oversettelser, derfor er det nødvendig å utforske koranoversettelsens opprinnelse: Er det noe som er utviklet i moderne tid,

eller er dens opprinnelse å finne i profetisk praksis? Å forstå dette fenomenet vil føre de troende nærmere en tradisjon som alltid har vært det beste verktøyet for å formidle islams budskap.

1.3 Oversettelse

Oversettelse har som oppgave å formidle essensen av et budskap, slik at nysgjerrigheten vekkes hos lyttere og lesere. Temaet (behovet for og opprinnelsen av koranoversettelser) som diskuteres i denne forskningen, er en viktig del av islam. Den globale utbredelsen av islam krever koranoversettelser. Røttene til denne tradisjonen er å finne i profetens ﷺ og følgesvennenes tidligste tradisjon i islams historie (Al-Wādi'ī, 2006). Men det er oversetterens ansvar å oversette i samsvar med prinsippene i koranfortolkning ved å bruke autentiske kilder (Az-Zahabī, 2010).

1.4 Formål og oversikt

Hovedproblemet ligger i å navigere gjennom detaljene i koranoversettelse med tanke på både historiske og moderne utfordringer. De skriftlærde har fokusert på å bevare helligheten til den guddommelige teksten, men de trenger også å gjøre den tilgjengelig for folk fra ulike samfunn. Denne forskningen undersøker hvordan den første generasjonen etablerte en metode for å møte denne utfordringen med å formidle islams budskap i et ikke-arabisk land. Å identifisere dette problemet gir muslimene innsikt i kompleksiteten av behovet for koranoversettelse.

Folk kritiserer ofte vitenskapen «koranoversettelse» uten å ha tilstrekkelig kunnskap om dens opprinnelse og utvikling. For å undersøke det diskuterte emnet er det nødvendig å se næyere på følgende:

- (1) Hva er rollen og betydningen til språk i islam?
- (2) Hva var opprinnelsen til koranoversettelse? Hvem grunnla denne tradisjonen?
- (3) Var koranoversettelse en nødvendig tradisjon, og er den fortsatt nødvendig?

Vi skal undersøke og forklare tradisjonen koranoversettelses rolle i islam ved å gi innsikt i hvordan den oppstod, hvorfor den var viktig, og hvorfor den fortsatt er relevant.

For å kunne begrunne det vil vi ha følgende som mål:

- (1) Å analysere rollen og betydningen av språk i islam, med fokus på behovet for oversettelse for å formidle det guddommelige budskapet.
- (2) Å undersøke historiske kilder for å oppdage røttene til koranoversettelse ved å identifisere de første personene som oversatte Koranen, og hva deres motivasjon var.
- (3) Å granske om det var nødvendig å oversette Koranen, og om det alltid vil være nødvendig.

2 Litteraturgjennomgang

Denne litteraturgjennomgangen hjelper til med å forstå Koranens hellighet sett gjennom de skriftlærdes øyne. Gjennomgangen gir også innsikt i problemene med å ikke resitere Koranen på andre språk enn arabisk, og hvordan det å oversette Koranen ikke er det samme som å resitere Koranens ord.

2.1 Korantekstens hellighet

Noen skriftlærde har kritisert det å skrive Koranen på et annet språk enn arabisk. Dette gjelder det å transkribere Koranen på et annet språk og å mene at det er Guds ord. De skriftlærde er strenge når det gjelder å bevare de opprinnelige ordene på arabisk slik at de ikke blir blandet med andre språk. Følgesvennen Zayd ؓ skrev ned åpenbaringenes ord foran profeten ﷺ, og profeten ﷺ dikterte dem for ham. Når følgesvennen Zayd ؓ var ferdig med å skrive, ba profeten ﷺ ham om å lese det han hadde skrevet ned, og hvis det var noe som manglet, pleide

profeten ﷺ korrigerer det. Etter det ble disse ordene presentert for folket. Mālik ibn Anas ble spurt om det var tillatt å skrive Koranen på et språk fra den tiden man lever i, og som folk er vant til i Arabia eller utenfor. Han benektet det og sa at det bare skulle være på det opprinnelige språket. Dette var også synspunktet til Aḥmad ibn Ḥanbal og al-Bayhaqī. Az-Zamakhsharī la til at Koranens skrift var basert på profetiske tradisjoner. Ar-Rōmī (2005, s. 370) konkluderte på grunnlag av disse skriftlærdes meninger ved å si at disse beretningene avslører at Koranteksten er en sak for guddommelig veiledning og ikke bør krenkes.

De ovennevnte islamske skriftlærde debatterte også koranresitasjon på et annet språk enn arabisk under den daglige obligatoriske tidebønnen eller utenfor den. An-Nawawī (1928, bind 3, s. 379) var tydelig på at det ikke spiller noen rolle om en person forstår arabisk eller ikke, eller om man er i stand til å resitere vakkert eller ikke; det å resitere på et annet språk gjør tidebønnen ugyldig. Az-Zarqānī (1943, bind 2, s. 163) støtter dette synspunktet og bekrefter at det var enighet blant de skriftlærde om å ikke resitere Koranen på noe annet språk. Det finnes en kjent, omdiskutert mening at Abō Ḥanīfah påstod at det var tillatt å resitere Koranen på persisk, noe som ble ansett som lovlig av noen *Ḥanafī*-skriftlærde, men Abō Ḥanīfah trakk senere tilbake dette synspunktet og fulgte flertallets mening, ifølge Ibn ʿĀbidīn ad-Dimashqī (1992, bind 1, s. 484).

2.2 Koranoversettelsens opprinnelse

De diskuterte meningene argumenterer spesifikt for at koranteksten og dens resitasjon skal være på arabisk, men de skriftlærde har alltid oversatt Koranen til andre språk, enten muntlig eller skriftlig. Profeten ﷺ sendte brev til herskere i ulike deler av verden for å invitere dem til islam gjennom Koranens budskap (an-Nadwī, 2004, s. 396). Dialogen mellom budbringerne og herskerne var alltid avhengig av oversettelse. Men tekstene i de tidlige profetiske tradisjonene har en tendens til å utelate å nevne oversetterne når det berettes om da profeten ﷺ sendte brev til herskerne. Slik som da det ble sendt brev til herskeren av Persia, berettes det at «da herskeren av Persia leste det, rev han det i stykker» (Al-Bokhārī, 2001, bind 9, s. 90, beretning #7264). Det samme fenomenet med å utelate oversetternes rolle finnes også noen ganger i fortolkningene av *ḥadīth*-litteraturen (Al-ʿAsqalānī, 1959, bind 1, s. 44). Derfor legger ikke *ḥadīth*-litteraturen vekt på at oversettere var en del av disse samtalerne. Men i bøker der *ḥadīth*-litteraturen har blitt forsket på og deres beretninger har gått gjennom klassifiseringsprosess, ser vi at brevet ble lest [av en oversetter] for herskeren av Persia. Det opplyser om oversetternes rolle i å formidle Koranens budskap (Az-Zaylaʿī, 1997, bind 4, s. 421; Al-ʿAsqalānī, u.å., bind 2, s. 296, beretning #1063).

Profetens ﷺ følgesvenner som ble sendt til Aksumriket (Etiopia/*Ḥabashah*) i Afrika, oversatte også Koranen muntlig for å formidle dens mening til kongen i riket. Følgesvennene oversatte også profetens ﷺ utsagn for kongen; dette gjorde inntrykk på kongen og fikk ham til å godta sannheten (Ibn Ḥanbal ash-Shaybānī, 2001, bind 37, s. 170–175, beretning #22498, al-Amāʾōṭ: akseptabel beretterkjede).

Basert på profetens ﷺ og følgesvennenes metode og de skriftlærdes forståelse, har Koranen alltid blitt oversatt til ulike språk av de skriftlærde. Ifølge noen skriftlærde oversatte følgesvennen Salmān al-Fārisī ﷺ det første kapittelet av Koranen for perserne da de skrev til ham og ba om det, og de pleide å resitere oversettelsen i sine bønner til de klarte å gjøre det på arabisk (As-Sarakhsī, 1993, bind 1, s. 37). Ar-Rāzī (1999, bind 1, s. 184–186) diskuterte spørsmålet om å resitere Koranen på arabisk og var uenig i oppfatningen i den nevnte beretningen. Han presenterte flere argumenter ved å klargjøre at det ikke er tillatt å resitere Koranen på noe annet språk enn arabisk. Hvis det var tillatt, ville profeten ﷺ ha befalt følgesvennen Salmān al-Fārisī ﷺ å gjøre det.

2.3 Behovet for å oversette Koranen

Khālid (2016, s. 14) forklarer at behovet for oversettelser av Koranen ble enda større da islam spredde seg til land utenfor den arabiske verden. Folk var avhengige av Koranens budskap på sitt eget språk. Khālid (2016, s. 15) fortsetter med at hvis man vurderer argumentet ovenfor, var det ikke nødvendig å oversette Koranen mer enn én gang på et språk, men Koranen ble ofte oversatt flere ganger. Årsaken til disse ulike oversettelsene var at språk endrer seg over tid, at samfunn endrer seg, og at teknologi og vitenskap går gjennom store utviklinger. Moslim (1994, s. 41) er enig i denne teorien og understreker at de skriftlærde viet sitt liv til oppgaven med å oversette Koranen.

2.4 Oppsummering

De skriftlærde har alltid respektert Koranen som en hellig tekst og vært enige om at dens ord på et annet språk ikke kan erstatte det originale (Ar-Rōmī, 2005, s. 370). Noen av Koranens ord ble imidlertid oversatt muntlig på profetens ﷺ tid (Al-'Asqalānī, 1959, bind 1, s. 44). Koranoversettelsens rolle er å spre religionen slik at mennesker kan styrke sitt forhold til Gud (Az-Zayla'ī, 1997, bind 4, s. 421).

Å lære at å oversette Koranen var profetens ﷺ og følgesvennenes metode, fyller kunnskapsgapet ved å gi muslimer forståelse av at koranoversettelser er nødvendig og tillatt i henhold til islamsk tradisjon.

Denne litteraturgjennomgangen klargjør at å oversette Koranen alltid har vært en islamsk tradisjon, og at det skiller seg fra å resitere den. Å oversette Koranen var profetens ﷺ og følgesvennenes metode. Denne forskningen understreker viktigheten av å oversette Koranen og identifiserer dens opprinnelse. Funnene fra forskningen opplyser nyttige fakta for muslimer generelt.

3 Resultater og diskusjon

Denne delen diskuterer funnene i forskningen og viser til forståelsen som er oppnådd ved dem.

3.1 Viktigheten av språk

Når folk ønsker å formidle et budskap fra et språk til et annet, spiller oversettelse en avgjørende rolle. Koranen framhever språks viktighet:

- (1) Koranen ble åpenbart på arabisk for at folk skulle bruke fornuften for å forstå den (Koranen 12:2, 43:3).
- (2) Koranen ble åpenbart som en arabisk skrift, og folk ble gitt advarsler i den så de skulle bli gudfryktige, eller at den skulle gjøre dem oppmerksom og bevisst (Koranen 20:113).
- (3) Folk ble gitt alle slags eksempler i Koranen slik at de kunne legge merke til dem, og dette ble gjort gjennom en arabisk bok uten skjevhet, for at folk kunne bli gudfryktige (Koranen 39:27–28).
- (4) Koranens vers er gjort tydelige på arabisk for folk som forstår (Koranen 41:3).
- (5) Koranen ble åpenbart på arabisk slik at folket i Mekka kunne bli advart (Koranen 42:7).
- (6) Språket i Koranen er klar arabisk (Koranen 26:195), derfor kunne ingen ikke-araber ha lært Koranen til profeten Moḥammad ﷺ (Koranen 16:103), og heller ingen araber, fordi ingen kjente til dette høye nivået av veltalenhet.
- (7) Koranen bekrefter de guddommelige skriftene før den med sitt arabiske språk for å advare de onde og gi gledesbud til de som gjør godt (Koranen 46:12).
- (8) Koranen måtte være på arabisk fordi profeten Moḥammad ﷺ var araber, ellers ville folk ha klaget over at en arabisk profet forkynte på et fremmed språk (Koranen 41:44).
- (9) Koranen ble åpenbart som et autoritativt bud på arabisk (Koranen 13:37).

- (10) Når Gud enn sendte et sendebud, ble han sendt med sitt folks språk for å gjøre budskapet klart for dem (Koranen 14:4).

3.2 Den skriftlige formen av det arabiske språket

De skriftlærde har diskutert fram og tilbake om araberne kunne lese og skrive før islam. Den mest sannsynlige teorien er at det fantes arabere som kunne lese og skrive før islam, men det fantes ingen kultur for det. Gud nevnte pennen, boken og tavlen i Koranen, noe som indikerer at araberne kjente til disse verktøyene og noen til og med brukte dem (Shoraym, 2013).

Al-Mobārakpōrī (u.å., s. 97) argumenterer med at den arabiske stammen Qoraysh skrev en pakt som de hengte opp i Kaba under boikotten av Banō Hāshim-stammen.

Den skrevne formen av arabisk ble populær og spredde seg over hele den arabiske halvøy, spesielt etter slaget ved Badr i 624, fordi profeten ﷺ beordret at krigsfangene skulle settes fri hvis de lærte barna i Medina å lese og skrive (Bayān al-Islām, u.å.).

Ibn Kathīr ad-Dimashqī (1986, bind 5, s. 339–355) nevner at flere av profetens ﷺ følgesvenner skrev ned Koranens ord. Det beviser at folk kjente til kunsten å lese og skrive før islam kom til Arabia. Derfor kan det bekreftes at den arabiske skriftformen eksisterte før islam. Rollen til dem som skrev ned åpenbaringene i Koranen og de profetiske tradisjonene, var imidlertid å formidle det islamske budskapet. Dermed fikk deres bidrag mer popularitet, og det skapte et inntrykk av at den skrevne formen av det arabiske språket oppstod først ved islams komme.

3.3 Oversettelsenes rolle i profetens ﷺ invitasjon

Da de vantro i Mekka torturerte og straffet muslimene fordi de antok troen på profeten Moḥammad ﷺ, ba profeten ﷺ følgesvennene om å utvandre til riket Aksum (Etiopia/*Habashah*). Her fikk følgesvennene muligheten til å leve og praktisere troen fritt. De vantro i Mekka sendte to diplomater for å hente muslimene tilbake fra Aksumriket, men kongen der var en rettferdig mann. Han ba følgesvennene om å resitere noe fra deres hellige skrift for å forstå deres tro og gi dem en rettferdig sak. Følgesvennen Ja'far ᷺ resiterte noen vers fra kapittelet *Maria* i Koranen. Det fikk kongen og hans rådgivere til å gråte. Kongen sa at dette budskapet og budskapet som han og hans folk trodde på, var fra det samme lyset (Az-Zahabi, 1985, bind 1, s. 215–216, al-Arnā'ōt: autentisk).

Det er viktig å forstå at hovedgrunnen til å sende følgesvennene til Aksumriket var for at de kunne være trygge og praktisere sin tro, men det kan ikke overses at de også hadde et annet mål der: å invitere folk til gudstroen. Samtalen mellom følgesvennen og kongen er nevnt i de profetiske beretningene, men de mangler informasjon om hvorvidt det var en tolk til stede eller ikke. Samtalen ble enten oversatt av en tolk eller talt direkte på det lokale språket til folket i Aksumriket, kanskje kunne følgesvennen Ja'far ᷺ deres språk. På en måte var dette den første oversettelsen av koranversene i et fremmed land og den første oversettelsen av de profetiske tradisjonene (lærdommene) til et fremmed språk; en ny vitenskap ble født i islam: oversettelse av islams budskap.

Tawīlah og Ḥalwānī (u.å., s. 87) kaller våpenhvilen i al-Ḥodaybiyah en stor seier for å kunne spre Koranens budskap. Denne hendelsen ga muslimene en pause fra det å fysisk kjempe for Guds sak og muligheten til å fokusere på å invitere folk til troen. Det var en mulighet til å spre Koranens ord utenfor Arabias grenser; til Persia og Romerriket. Profeten ﷺ sendte brev til herskere i ulike land og inviterte dem til å omfavne islam (Moslim an-Nīsābōrī, u.å., bind 3, s. 1397, beretning #1774). Følgesvennene skrev brevene, mens profeten ﷺ fortalte dem hva de skulle skrive. Brevene som ble sendt til herskerne, ble levert av budbringere, og de ble oversatt for mottakeren slik at mottakeren kunne forstå hva profeten ﷺ sendte dem. Brevene inneholdt ord fra Koranen og noen generelle rettleddninger (Ibn Ṭolōn, 1987, s. 25). Det var profetens ﷺ metode

for å sende brev til folk i Arabia og utenfor (Al-Wādi'ī, 2006, s. 25, 77). Brevene var på arabisk, men de ble muntlig oversatt til det lokale språket når de ble lest opp for mottakeren.

3.4 Hos keiser Heraklios av det bysantiske riket

Det er en velkjent beretning om følgesvennen Abō Sofyān ؓ, som var i Levanten for forretninger før han ble muslim. Keiser Heraklios kalte ham til sitt hoff. Keiseren ba sin tolk om å oversette dialogen mellom ham og araberne. Brevet fra profeten Moḥammad ؓ ble lest opp for ham. Keiseren spurte om hva profeten ؓ inviterte araberne til og hva profetens ؓ budskap var. Han spurte om profeten ؓ var en rettferdig mann og andre ting. Abō Sofyān informerte ham, og tolken oversatte. Abō Sofyān innrømmet at han ikke var i stand til å si noe dårlig om profeten ؓ under denne dialogen. Heraklios hadde hørt om denne forjettede profeten ؓ, og i sitt hjerte visste han at det var sannheten, men han erklærte ikke sin tro av frykt for å miste makten (Al-Bokhārī, 2001, bind 1, s. 8, beretning #7). Dette hendte på profetens ؓ tid, og det beviser at islamsk lære ble oversatt og også opplysninger om profetens ؓ høysinnede karakter. To hovedvitenskaper i islam: (1) kunnskap om Koranens budskap og (2) profetens ؓ biografi var en del av denne dialogen med keiser Heraklios, og begge vitenskapene ble oversatt til et annet språk fra arabisk.

3.5 Behovet for koranoversettelse

Moslim (1994, s. 17) mente at Koranen ble åpenbart på arabisk som rettledning, mennesker ble sendt som sendebud til folk (Koranen 17:94–95), og disse sendebudene snakket deres språk for å kommunisere og klargjøre budskapet (Koranen 14:4). Profeten Moḥammad ؓ ble sendt for å advare hele menneskeheten (Koranen 34:28), men gjør det det obligatorisk for alle mennesker å lære arabisk, eller for de skriftlærde å oversette betydningen og forståelsen til andre språk? Det åpenbare svaret er at det er de skriftlærdes oppgave å oversette islams budskap til andre språk slik at folk kan forstå. Moslim (1994, s. 41) legger til at antallet muslimer økte, og mennesker fra fremmede land konverterte til islam, derfor måtte de skriftlærde stole mer og mer på å oversette og tolke islams lære. Flere utfordringer som språk, kultur og tidligere tro og religiøse ritualer krevde islamsk kunnskap på det lokale språket. På denne måten utviklet vitenskapen om oversettelse seg blant muslimer, og de skriftlærde spilte en avgjørende rolle i det.

Awj (2007, s. 15) er enig med de skriftlærde om at hovedgrunnen til behovet for å oversette Koranen er at ikke alle snakker arabisk, og heller ikke er det alle som forstår arabisk i Koranen. Argumentet for å oversette Koranen blir enda sterkere når folk er avhengige av profetens ؓ forklaringer for å forstå Koranen til tross for at de er arabere. Awj (2007, s. 18) legger til at oversettelse er den første fasen av å formidle eller tolke Koranens ord, for uten oversettelse kan ingen forstå Koranen. For arabere betyr oversettelse det å presentere Koranens ord på et enklere arabisk språk eller presentere en forklaring av ordene med andre ord på arabisk, mens for ikke-arabere blir det gjort på deres lokale språk.

3.6 Formidle og overføre Koranens ord

Som vi tidligere har diskutert, i islams tidligste fase var muslimene avhengige av å oversette Koranen, men de ble enda mer avhengige av det når islam spredde seg til andre land. Hver gang Koranen kom til et nytt sted, trengte folk oversettelse for å forstå den. Et kritisk spørsmål både før og nå er om Koranen kan oversettes. Sharafoddīn (u.å., s. 69–70) forklarer at Koranens ord i seg selv er umulig å oversette, og de som oversetter, står overfor terminologiske og språklige utfordringer under prosessen. Oversetterens rolle er å formidle teksten så ærlig som mulig og å presentere betydninger som er mest mulig nærliggende Koranens ord, det er derfor oversettelse av koranordene defineres som: den nærmeste betydningen av gudsordene.

Az-Žahabī (2010, bind 1, s. 23–24) opplyser at å formidle og overføre Koranens ord skjer på to måter:

- (1) Ord for ord: Det betyr å overføre helt ordrett det som står.
- (2) Ordenes betydning: Det betyr å legge større vekt på betydningen enn selve den ordrette formen.

En oversetter må legge vekt på begge metodene for å beholde de egentlige betydningene, men også formidle dem på en slik måte at de gir mening på målspråket. Hvis man begynner å legge til betydninger uten å bruke metoden som ble anvendt av følgesvennene, deres disipler og de skriftlærde, vil man være ute av stand til å formidle eller overføre de sanne og autentiske betydningene.

Az-Žahabī (2010, s. 31) gjengir en uenighet blant de skriftlærde angående tolkning av Koranen for å være enten deduksjoner eller konklusjoner basert på koranord eller tolkninger basert på bevis. Metoden *Tafsīr bi al-Ma'thūr* (tolkning av Koranen ved hjelp av autentiske kilder) gir høyere rang til bevis enn konklusjoner og krever at tolkeren konkluderer basert på prinsipper.

3.7 En kortfattet oversikt over koranoversettelsens historie

An-Nawawī (1928, bind 3, s. 380) nevnte den velkjente teorien om at følgesvennen Salmān al-Fārisī ؓ oversatte det første kapittelet av Koranen for perserne slik at de kunne resitere det i sine daglige tidebønner. An-Nawawī var uenig i denne teorien og mente at Koranen bare er den mirakuløse arabiske teksten som ble åpenbart for profeten ﷺ, derfor er det forbudt å resitere Koranen på noe annet språk. Az-Zarqānī (1943, bind 2, s. 159) fastslo at denne beretningen er ukjent, dens beretterkjede er ikke identifisert, og det er ikke tillatt å handle basert på denne beretningen. Det er heller ikke dokumentert at følgesvennen Salmān al-Fārisī ؓ oversatte hele det første kapittelet; det er bare én setning han kan ha oversatt. I motsetning til dette er beretningen om følgesvennene da de utvandret til Aksumriket autentisk (Az-Žahabī, 1985, bind 1, s. 215–216, al-Arnā'ūt: autentisk) og inkludert i nesten alle biografier om profeten ﷺ. Dette var mest sannsynlig den første muntlige oversettelsen av Koranen til et annet språk. Al-Balōshī (u.å., s. 4) framhever at brevet til keiser Heraklios inkluderte vers 3:64 i Koranen, og det ble oversatt for keiseren, det var også en muntlig oversettelse. Dette gjaldt også brevet til den persiske herskeren. Derfor kan brevet til den persiske herskeren ha vært en av de første oversettelsene av Koranens ord til persisk.

Etter å ha identifisert at beretningen om oversettelse av Koranen til persisk av følgesvennen Salmān al-Fārisī ؓ er upålitelig, er det viktig å undersøke når koranoversettelser begynte å vise seg innenfor og utenfor den muslimske verden.

Høgel (2010, s. 66) skriver at det eksisterte en ikke så kjent gresk oversettelse av Koranen før 870. Han hevder at en av hovedgrunnene til at denne oversettelsen ikke ble anerkjent av muslimer, er at den ble brukt til å kritisere og protestere mot Koranen, noe som beviser at hensikten var anti-islamsk. Høgel (2010, s. 67) legger til at denne oversettelsen ikke har blitt tilskrevet en bestemt dato, den ble brukt som en hovedkilde av Niketas da han skrev for å tilbakevise islamsk tro. Mange datoer har blitt tilskrevet dokumentet til Niketas der denne oversettelsen ble brukt til å motbevise Koranen, den spesifikke perioden for denne tilbakevisningen hevdes å være mellom 866 og 870.

Ulbricht (2023, s. 222) diskuterer også denne anonyme koranoversettelsen som ble brukt av Niketas i hans forsøk på å motbevise Koranen og trosoverbevisningen som ble presentert i den. Ulbricht hevder at tidligere kristne forfattere brukte noen koranavsnitt i sin polemikk mot islam. Han nevner kristne forfattere som gjorde dette så tidlig som omtrent 50–70 år etter profeten Moḥammads ﷺ bortgang. Med andre ord gjorde de dette på 700-tallet. Ulbricht sier det er ingen tvil om at Niketas, som hadde til hensikt å motbevise Koranen, hadde en gresk

koranoversettelse til disposisjon, men forfatteren av oversettelsen er ukjent. Ulbricht opplyser om at Niketas' tilbakevisning av Koranen er bevart i et gresk manuskript i Vatikanets bibliotek (Vat. gr. 681).

Al-Jarf (2014, s. 4) opplyser om at Mahrök, en hinduisk hersker, ba om en koranoversettelse på sindhi. Han skal ha sendt en forespørsel til 'Abdollāh ibn 'Omar ibn 'Abd al-'Azīz, herskeren av Mansura, Sindh (sørøst i dagens Pakistan). Det sies at denne oversettelsen ble skrevet i 883 av en muslimsk arabisk poet som kunne sindhi. Denne teorien støttes av Nadwī (2010, s. 160) i hans forskning om de historiske forholdene mellom arabere og indere. Han presenterte denne forskningen i 1929 i en av sine forelesninger og framla at en indisk hersker, Mahrūk i Alwarā i Sindh, ba om en koranoversettelse på hindi eller sindhi. Han skrev til herskeren av Mansura og ba om en tekst. Herskeren av Mansura hadde en irakisk poet som behersket sindhi. Poeten skrev et dikt og sendte det til herskeren av Alwarā, han satte pris på det og inviterte poeten til hoffet. Poeten oversatte etter det Koranen, og herskeren av Alwarā pleide å lytte til oversettelsen hver dag. Sharafoddīn (u.å., s. 79–80) framhever at den første urdu/hindi-oversettelsen av Koranen i India ble gjort av Shāh 'Abd al-Qādir ad-Dihlawī i 1790. Sharafoddīn (u.å., s. 81) legger til at selv om dette er den mest kjente første versjonen av urdu/hindi i India, hadde muslimene begynt å oversette Koranen omtrent 1000 år før det, og det var en utviklende og kontinuerlig innsats av de skriftlærde på det indiske subkontinentet.

Al-Balōshī (u.å., s. 12–13) presenterte en interessant teori om at Abō al-Ḥasan al-Ash'arī, som ifølge al-Balōshī døde i 945, fortalte at han hadde lest en korantolkning skrevet av hans lærer al-Jobbā'ī, som han senere tok avstand fra. Al-Jobbā'ī (d. 915) skrev en korantolkning på persisk. Al-Ash'arī mente at denne korantolkningen bare inneholdt ord og filosofier av al-Jobbā'ī, det vil si ingenting basert på Koranen. Al-Balōshī (u.å., s. 18) legger til at denne korantolkningen ikke er blitt sett i nyere tid og bare er nevnt i noen få gamle kilder. Imidlertid ble den store korantolkningen av aṭ-Ṭabarī i det 10. århundre oversatt til persisk på befaling av herskeren av Samanidene, Maṣṣūr I. Det betyr at den fullstendige persiske oversettelsen av Koranen med tolkning ble skrevet på slutten av 800-tallet eller begynnelsen av eller på midten av 900-tallet.

Når det gjelder verdens mest internasjonale språk, med hensyn til størst global innflytelse innenfor næringsliv, vitenskap og diplomati; engelsk, så ble den første oversettelsen gjort av Alexander Ross. Denne oversettelsen er datert 7. mai 1649. Han oversatte Koranen fra fransk til engelsk med tittelen *The Alcoran of Mahomet* (Qodwā'ī, u.å., s. 107).

På norsk finnes det også noen koranoversettelser:

- (1) Wilhelm Schenke, *Koranen i utvalg*, forkortet og bearbeidet av Harris Birkeland, Oslo: H. Aschehoug & co. (W. Nygaard), 1952.
- (2) Einar Berg, *Koranen*, Oslo: Universitetsforlaget, 1980.
- (3) Islam International Publications Ltd., *Den Hellige Qur'ānen*, Tilford, Surrey: Islam International Publications Ltd., 1996. Utgitt av Ahmadiyyah-bevegelsen i Norge, nettversjon: <https://koran.no/>.
- (4) Muhammad Tahir-ul-Qadri, *Den Hellige Koranen*, oversatt av Yasir Hussain, Oslo: Norsk Muslimske Kunst- og Kulturforening, 2012 (1. utgave); Oslo: Minhaj-ul-Quran International Norway, 2024 (2. utgave). Nettversjon: <https://norskkoran.no/>.
- (5) Sayyid Abul Ala Maududi, *Koranen*, oversatt av Islamic Cultural Centre Norway, Oslo: Islamic Cultural Centre Norway, 2015. Nettversjon: <https://leskoranen.no/koran/>.

(6) Tanja Iren Brynlund, *Koranen – en norskspråklig tilnærming til den arabiske teksten, med forklaring*, Skien: Breitind Forlag AS, 2021.

4 Konklusjon

Språk er nøkkelen til all kunnskap, hvis man ikke forstår språket, kan man ikke forstå budskapet. Koranens språk har et klart mål: å gjøre mennesker gudfryktige og gi dem rettledning. Koranens språk er arabisk, men ikke alle troende forstår arabisk, derfor har det alltid vært en del av islamsk tradisjon å oversette Koranen. Følgesvennene ble sendt til et nytt land i Afrika for å bli trygge og for å spre religionen i en ny del av verden på det lokale språket i det landet. Brev sendt til konger og herskere i andre land, ble også oversatt, det beviser at oversettelse spilte en avgjørende rolle for islams vekst. Koranen må oversettes fordi Guds sendebud kommuniserte med sine samfunn på sitt eget språk. Profeten Moḥammad ﷺ var den siste budbringeren, derfor bør profetens ﷺ budskap formidles gjennom oversettelser for at hele menneskeheten skal forstå det.

Praksisen å oversette Koranen og de profetiske tradisjonene eksisterte i muntlig form på profeten Moḥammads tid ﷺ. Omtrent 200 år etter profetens ﷺ bortgang eksisterte det en gresk oversettelse av Koranen, og etter det har Koranen blitt oversatt mange ganger. Behovet for koranoversettelse eksisterte altså allerede i den første perioden av islam. Følgesvennene pleide å spørre profeten ﷺ om betydningen av ord, noe som var en form for oversettelse gjennom tolkning. Det viser at både arabere og ikke-arabere er avhengige av koranoversettelse. Fra profetens ﷺ tid til i dag har det vært islamsk tradisjon å oversette Koranen for å formidle dens budskap.

5 Litteraturliste

- Al-‘Asqalānī, A. (1959). *Fath al-Bārī*. I M. Al-Khaṭīb (Red.). Beirut: Dār al-Ma‘rifah.
- Al-‘Asqalānī, A. (u.å.) *Ad-Dirāyah fī takhrīj aḥādīth al-Hidāyah*. I ‘A. Al-Madanī (Red.). Beirut: Dār al-Ma‘rifah.
- Al-Balōshī, ‘A. (u.å.). *Tārīkh taṭawwor tarjamāt al-Qor’ān al-Karīm ilá al-Loghah al-Fārisiyyah*. u.p. <https://shorturl.at/qAW49>.
- Al-Bokhārī, M. (2001). *Ṣaḥīḥ al-Bokhārī*. I M. An-Nāṣir (Red.) Beirut: Dār ṭawq an-Najāh.
- Al-Jarf, R. (juli 2014). *Itineraries in the Translation History of the Quran*. Conference: 3rd International Conference on Itineraries in Translation History. University of Tartu, Estonia. June 13–14, 2014. https://www.researchgate.net/publication/288499273_Itineraries_in_the_Translation_History_of_the_Quran
- Al-Mobārakpōrī, Ş. (u.å.). *Ar-Rahīq al-Makhtōm*. Beirut: Dār al-Hilāl.
- Al-Wādi‘ī, ‘A. (2006). *Fiqh ad-Da‘wah fī rasā’il ar-Rasōl ilá al-Molōk wa-al-Omarā’*. Saudi Arabia: Jami‘ah Ṭaybah.
- An-Nadwī, ‘A. (2004). *As-Sīrah an-Nabawiyyah*. Damaskus: Dār Ibn Kathīr.
- An-Nawawī, Y. (1928). *Al-Majmō‘ sharḥ al-Mohaẓẓab*. Beirut: Dār al-Fikr.
- Ar-Rāzī, M. (1999). *Mafātīḥ al-Ghayb* (3. utg.). Beirut: Dār iḥyā’ at-Torāth al-‘Arabī.
- Ar-Rōmī, F. (2005). *Dirāsāt fī ‘olōm al-Qor’ān al-Karīm*. Riyadh: u.p.
- As-Sarakhsī, M. (1993). *Al-Mabsōṭ*. Beirut: Dār al-Ma‘rifah.
- Awj, S. (2007). *Qor’ān Majīd ke āth montakhab Urdu tarājim kā taqābolī moṭāla‘ah*. Lahore: Maktabah Qāsim al-‘Olōm.
- Az-Žahabī, Ḥ. (2010). *At-Tafsīr wa-al-Mofassirōn*. Kuwait: Dār an-Nawādir.
- Az-Žahabī, M. (1985). *Siyar a‘lām an-Nobalā’* (3. utg.). I S. al-Arnā’ōṭ (Red.). Beirut: Mo’assasah ar-Risālah.
- Az-Zarqānī, M. (1943). *Manāhil al-‘Irfān fī ‘olōm al-Qor’ān*. Cairo: Maṭba‘ah ‘Īsá al-Bābī al-Ḥalabī.
- Az-Zayla‘ī, ‘A. (1997). *Naṣb ar-Rāyah*. I M. ‘Awwāmah (Red.). Jeddah: Dār al-Qiblah li-ath-Thaqāfah al-Islāmiyyah.
- Bayān al-Islām. (u.å.). *Da‘wá ‘adam kitabah as-Sonnah fī ‘aṣr an-Nabī li-jahl al-‘Arab bi-al-Kitābah*. <http://Bayanelislam.net/>. Hentet 14. januar 2024, fra <http://bayanelislam.net/Suspicion.aspx?id=03-01-0034>.

- Berg, E. (1980). *Koranen*. Oslo: Universitetsforlaget.
- Høgel, C. (2010). *An early anonymous Greek translation of the Qur'ān: The fragments from Niketas Byzantios' Refutatio and the anonymous Abjuratio*. Collection Christiana Orientalia 7, 65–119.
https://www.academia.edu/4392791/An_early_anonymous_Greek_translation_of_the_Qur_%C4%81n_The_fragments_from_Niketas_Byzantios_Refutatio_and_the_anonymous_Abjuratio
- Ibn 'Ābidīn ad-Dimashqī, M. (1992). *Radd al-Mohtār 'alā ad-Dorr al-Mokhtār*. Beirut: Dār al-Fikr.
- Ibn Ḥanbal ash-Shaybānī, A. (2001). *Mosnad al-Imām Aḥmad ibn Ḥanbal*. I S. Al-Arnā'ōṭ (Red.). Beirut: Mo'assasah ar-Risālah.
- Ibn Kathīr ad-Dimashqī, 'I. (1986). *Tafsīr al-Qor'ān al-'Azīm*. Beirut: Dār al-Fikr.
- Ibn Ṭolōn, M. (1987). *I'lām as-Sā'ilīn* (2. utg.). I M. Al-Arnā'ōṭ (Red.). Beirut: Mo'assasah ar-Risālah.
- Khālid, S. (2016). *Shāh 'Abd al-Qādir ke Urdu tarjamah Qor'ān kā taḥqīqī o lisānī moṭāla'ah*. Karachi: Idārah yādgār-e Ghālib.
- Moslim an-Nīsābōrī, I. A. (u.å.). *Ṣaḥīḥ Moslim*. I M. 'Abd al-Bāqī (Red.). Beirut: Dār ihyā' at-Torāth al-'Arabī.
- Moslim, M. (1994). *Manāḥij al-Mofassirīn*. Riyadh: Dār al-Moslim.
- Nadwī, S. (2010). *'Arab o Hind ke ta'alloqāt*. Azamgarh: Dār al-Moṣannifīn Shiblī Academy.
- NRK (28. februar 1982). *Koranen, islams hellige bok* [Video]. <https://tv.nrk.no/>.
<https://tv.nrk.no/program/FOLA02006281>.
- Qodwā'ī, 'A. (u.å.). *Mostashriqīn aur angrezī tarājīm-e Qor'ān*. Lahore: Maktabah Qāsim al-'Olōm.
- Sharafoddīn, Ṣ. (u.å.). *Qor'ān Ḥakīm ke Urdu tarājīm*. Karachi: Qadīmī kotob khānah.
- Shoraym, Ḥ. (1. desember 2013). *Al-Kitābah al-'Arabiyyah wa-nash'ato-hā*.
<https://www.Alukah.net/>. Hentet 14. januar, 2024, fra <https://rb.gy/u09h44>.
- Ṭawīlah, 'A., & Ḥalwānī, M. (u.å.). *'Ālamiyyah al-Islām wa-rasā'il an-Nabī ilā al-Molōk wa-al-Omarā'*. Damaskus: Dār al-Qalam.
- Ulbricht, M. (2023). *The Authorship of the Early Greek Translation of the Quran (Vat. gr. 681)*. *Dumbarton Oaks Papers* 77, 221–243.
https://www.academia.edu/108702192/The_Authorship_of_the_Early_Greek_Translation_of_the_Quran_Vat_gr_681